

Pedagogia Social

Codi: 104080
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Xavier Úcar Martínez
Correu electrònic: xavier.ucar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha.

Objectius

1. Conèixer i reflexionar individualment i grupal sobre la història, la conceptualització actual, els paradigmes d'interpretació i intervenció i la situació actual en el món de la Pedagogia Social i l'Educació Social
2. Conèixer les tecnologies, els professionals, les metodologies i els àmbits d'intervenció de la Pedagogia Social i l'Educació Social
3. Analitzar i conèixer en profunditat un àmbit específic d'intervenció en l'àmbit de la Pedagogia Social i l'Educació Social

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Participar en els debats teòrics que afecten la professió i que afecten els diferents àmbits d'actuació.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar el desenvolupament de la professionalització en Educació Social.
3. Analitzar la complexitat de la funció social de l'Educació Social.
4. Analitzar la complexitat del valor de la formació com a factor decisiu en la inclusió social.
5. Analitzar la relació formació - progrés - felicitat en la societat actual.
6. Analitzar les diferents possibilitats d'ocupació dels professionals de l'educació social.
7. Analitzar les relacions entre les ideologies i l'acció socioeducativa.
8. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
9. Conèixer el procés de professionalització de l'educació social.
10. Conèixer els principals models d'acció i intervenció socioeducativa.
11. Conèixer les funcions que els educadors socials poden desenvolupar en diferents tipus d'equips multidisciplinars.
12. Elaborar informes socioeducatius en contextos multiprofessionals.
13. Formular pertinentment els apartats de la planificació de centres educatius.
14. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
15. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
16. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
17. Treballar amb altres professionals d'allò social (treballadors, psicòlegs, antropòlegs socials, sociòlegs, etc.).
18. Utilitzar la conceptualització bàsica de la Pedagogia i l'Educació Social.
19. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.

Continguts

1. Pedagogia social i educació social: conceptualització i relacions
 - 1.1. Eines conceptuais bàsiques
 - 1.1.1. Pedagogia Social; Educació Social; Treball social;
 - 1.1.2. Acció e intervenció socioeducativa; praxis social; *concientització*; emancipació; inadaptació; exclusió; animació; etc.
 - 1.2. Evolució històrica de la pedagogia social i de l'Educació Social a Europa i Espanya. Autors més rellevants.
 - 1.3. Problemàtiques i desafiaments actuals de la Pedagogia Social i l'Educació Social.
2. Bases pedagògiques de la socialització i l'aprenentatge social
 - 2.1. Pedagogia, socialització i aprenentatge social
 - 2.2. Models i teories de l'aprenentatge social
3. Educació social i processos d'empoderament
 - 3.1. Pedagogia, educació social i política
 - 3.2. Intervenció socioeducativa, ideologia i poder
 - 3.3. Empoderament i intervenció socioeducativa
 - 3.4. Tipus d'empoderament
4. Models d'acció i intervenció socioeducativa
 - 4.1. Models d'intervenció socioeducativa

4.2. L'univers d'accions i intervencions de la Pedagogia Social i l'Educació Social

4.3. Normativa en pedagogia i educació social

4.4. Metodologia de la intervenció socioeducativa

5. Professionalització en educació social i professions d'allò social

5.1. Les professions de la sociocultura

5.2. Els perfils professionals històrics d'educació social

5.2. Ambits professionals dels educadors i educadores socials

5.3. Educació social, interdisciplinarietat i interprofesionalitat

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat	Hores	Metodologia
Presencial en gran grup	30	Exposicions per parte del professor dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es desenvolupa presencialment o mitjançant càpsules virtuals de formació que el professor penja al Moodle. Després de cada tema hi ha una sessió presencial de preguntes
Seminaris	15 x 2	Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professor. A continuació es mostra la relació d'activitats a desenvolupar a l'aula

Relació d'Activitats:

A) Treball sobre articles de revista o capítols de llibre (individual i Grupal)

B) Treball sobre pel·lícules (individual i Grupal)

C) Elaboració d'un pòster d'un àmbit d'intervenció o d'una temàtica concreta de pedagogia social. (Grupal)

D) Presentació i defensa a l'aula del pòster (Grupal)

E) 2 exàmens parcials de l'assignatura (individual)

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	30	1,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18
Seminaris	30	1,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18
Tipus: Supervisades			
Supervisada	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Autònomes			
Autònoma	75	3	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18

Avaluació

És requisit obligatori per accedir a l'avaluació final de l'assignatura:

- (1) haver fet, al menys, una presentació en grup a l'aula d'un article i una pel·lícula;
- (2) haver presentat els documents de valoració i preguntes de cada article;
- (3) haver presentat el pòster i haver fet la defensa pública del mateix.

L'assistència a les classes presencials (seminaris) de l'assignatura és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Hi ha dos exàmens parcials d'aquesta assignatura. Cal aprovar els dos per passar l'assignatura. Les notes obtingudes en els 2 parcials, quan ambdós estiguin aprovats, faran mitjana per la nota final que es complementa amb la resta de notes de l'assignatura. Hi ha una recuperació de l'assignatura però només es pot accedir si s'ha aprovat, al menys, un dels dos parcials o, cas que els dos estiguin suspesos, que ho hagin estat amb una nota mitjana de 3'5 punts. Únicament són recuperables els exàmens parcials. Cap de la resta de les activitats ho és.

Les dates dels exàmens i recuperació són:

Primer parcial: 14 de Novembre del 2022 .

Segon Parcial: 30 de Gener del 2023

Recuperació (només pels que reuneixen les condicions): 6 de febrer del 2023

Activitats d'Avaluació		% de la nota
PART GRUPAL	Realització d'un pòster sobre una temàtica específica	20%
	Presentació pública del pòster	5%

PART INDIVIDUAL	Participació a l'aula i implicació en les dinàmiques	3%
	Autoavaluació	2%
	2 exàmens parcials (eliminators de matèria)	35% + 35%

La metodologia i l'avaluació docent proposades poden patir algunes modificacions en funció de les restriccions d'assistència imposades per les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
2 exàmens parcials	70%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Autoavaluació	2%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18
Participació a l'aula i implicació en les dinàmiques	3%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18
Presentacions a l'aula articles /pel·lícules	5%	0	0	3, 6, 7, 11
Presentació pública del pòster	5%	0	0	2, 7, 9, 11, 12, 13, 18
Realització d'un pòster sobre una temàtica específica	15%	0	0	2, 3, 6, 9, 10, 11, 18

Bibliografia

A - Manuals generals i específics

- CARIDE, J.A. (2005). Las fronteras de la Pedagogía social. Perspectivas científica e histórica. Barcelona: Gedisa.
- CAMERON, C.; MOSS, P. (Eds.) (2011). Social Pedagogy and working with children and young people. Where care and education meet. Jessica Kingsley Publishers: London and Philadelphia.
- COLECTIVO JIPS (2018). Desafíos para la educación social en tiempos de cambio. Propuesta de trabajo para la intervención socioeducativa. Málaga: Aljibe.
- DEL POZO, F.J. (Comp.) (2018). Pedagogía Social en Iberoamérica y en Colombia. Fundamentos, ámbitos y retos para la acción socioeducativa. Barranquilla (Colombia): Universidad del Norte.
- ERIKSSON, L.; WINMAN, T. (Eds.) (2010). Learning to fly. Social Pedagogy in a contemporary society. Daidalos: Göteborg
- FRYD, P. (Coord.) i altres (2011) Acción socioeducativa con infancias y adolescencias. Miradas para su construcción. UOC. Barcelona.
- GÓMEZ MUNDÓ, A. (2012) Sabers i sentits de l'educació social. Sostenir l'ofici. UOC. Barcelona.
- HATTON, K. (2013) Social Pedagogy in UK. Theory and practice. London: Russell House Publishing.
- HIPÓLITO, N.; MORENO, R.; ARIAS, E. (2017). Experiencias innovadoras y buenas prácticas en educación social. Valencia: Nau Llibres.
- KORNBECK, J.; ROSENDAL JENSEN, N. (2009). The diversity of social pedagogy in Europe. Europäischer Hochschulverlag GmbH&Co. KG: Bremen
- KORNBECK, J.; ROSENDAL JENSEN, N. (Eds.) (2011). Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. I. Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.: Bremen.

12. KORNBECK, J.; ROSENDAL JENSEN, N. (Eds) (2012). Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. II. Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.: Bremen
13. KORNBECK, J.; ÚCAR, X. (2015). Latin American Social Pedagogy: relaying concepts, values and methods between Europe and the Americas. Studies in Social Pedagogies and International Social Work and Social Policy, Vol. XXVIII. Bremen: EHV Academicpress GmbH.
14. LLENA, A.; PARCERISA, A (2008). La acción socioeducativa en medio abierto. Fundamentos para la reflexión y elementos para la práctica. Graò: Barcelona.
15. MARCH, M.X.; ORTE, C. (Coords.) (2014). La pedagogía Social y la escuela. Los retos socioeducativos de la institución escolar en el siglo XXI. Barcelona. Octaedro
16. MELENDRO, M.; DE-JUANAS, A, RODRIGUEZ BRAVO, A.E. (2018). Pedagogía Social. Retos y escenarios para la acción socioeducativa. Madrid: UNED
17. MOYANO, S./PLANELLA, J. (Coord.) (2011). Voces de la educación social. UOC. Barcelona.
18. NÚÑEZ, V. (2002). La educación en tiempos de incertidumbre: las apuestas de la pedagogía social. Barcelona: Gedisa.
19. PEREZ SERRANO, G. (2003). Pedagogía Social/Educación Social. Construcción científica e intervención práctica. Narcea. Madrid.
20. PLANELLA, J.; VILAR, J. (Coord.) (2006). La pedagogía social en la sociedad de la información. Barcelona: UOC.
21. ROLIM DE LIMA SEVERO, J.L.; GONSALVES POSSEBON, E. (Org.) (2019). Fundamentos e temas em Pedagogia Social e educação não escolar. João Pessoa: Editora
22. SAEZ, J.; MOLINA, J.G. (2006). Pedagogía Social. Pensar la educación social como profesión. Madrid: Alianza
23. SAEZ, J (Coord.) (2007). Pedagogía Social. Madrid: Pearson Educación.
24. STEPHENS, P. (2013). Social Pedagogy: heart and head. Europäischer Hochschulverlag GmbH&Co. KG: Bremen
25. STORO, J. (2013). Practical social pedagogy. Theories, values and tools for working with children and Young people. The policy Press. Bristol.
26. SOLER, P. (Coord.) (2005). L'educació social avui: la intervenció socioeducativa a Catalunya. Girona: Universitat de Girona.
27. TIANA FERRER, A.; SANZ FERNÁNDEZ, F. (Coords) (2003). Génesis y situación de la educación social en Europa. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED)
28. ÚCAR, X. (2016). Pedagogías de lo social. Barcelona. Editorial UOC. Oberta publishing.
29. ÚCAR, X. (2016). Relaciones socioeducativas. La acción de los profesionales. Barcelona. Editorial UOC. Oberta publishing.
30. ÚCAR, X. (2016). Pedagogía de la elección. Barcelona. Editorial UOC. Oberta publishing.
31. VILAR MARTIN, J. (2013). Cuestiones éticas en la educación social. Del compromiso político a la responsabilidad en la práctica profesional. Barcelona: UOC.

B - Altres textos de consulta

1. AMORÒS, P./AYERBE, P (2000). Intervención educativa en inadaptación social. Madrid: Síntesis
2. CENTENO, C. (2005). Pedagogía social. Marco metodológico y profesional del educador social. Alcalá la Real: Fundación Alcalá.
3. HERRERA, M.; CASTÓN, P. (2003). Las políticas sociales en las sociedades complejas. Ariel: Barcelona.
4. JOLONCH, A.(2002). Educació i infància en risc. Barcelona: Centre d'Estudis Contemporanis
5. LANDRY, M.(2005). Procesos clínicos en educación especializada. Barcelona: Graò.
6. MONDRAGON, J.; TRIGUEROS, I (2002). Intervención con menores. Acción socioeducativa. Madrid: Narcea.
7. MORATA, Tx. (Coord.) (2016). Pedagogía social comunitaria y exclusión social. Madrid: Ed. Popular.
8. PAREDES NAVARRO, L.; CASTILLO CARBONELL, M. ; BOU BLANCO, M. (2016). Escuela y educación social: Necesidades, contextos y experiencias. Barcelona. Editorial UOC. Oberta publishing.
9. PLANELLA, J. (2006). Subjetividad, disidencia y discapacidad. Prácticas de acompañamiento social. Madrid: Fundación ONCE.
10. QUINTANA, JM. (1994). Educación social. Antología de textos clásicos. Madrid: Narcea.
11. SILVA DE PAIVA, J. (2015). Caminhos do educador social no Brasil. Jundiaí: Paco Editorial

12. TORIO, S. GARCIA-PEREZ, O. PEÑA CALVO, J.V.; FERNANDEZ GARCIA, C.M. (Coord.) (2013). La crisis social y el Estado del bienestar: las respuestas de la pedagogía social. Gijón: Universidad de Oviedo.
13. ÚCAR, X.; SOLER-MASO, P. & PLANAS-LLADO, A. (Edts.) (2020). Working with Young people. A Social pedagogy perspective from Europe and Latin America. New York: Oxford University Press.

C - Metodologies i tècniques

1. ARAGAY, J.M. (2017). Les arts comunitàries des de l'educació social. L'experiència Basket Beat. Neret Edicions
1. BARAÚNA, T./MOTOS, T. (2009). De Freire a Boal: pedagogía del Oprimido. Teatro del Oprimido. Ciudad real: Ñaque.
2. GOMEZ, M. (2000). Els serveis socials i la seva avaluació. Edicions Universitat de Barcelona: Barcelona.
3. LOPEZ DE CEBALLOS, P. y otros (2001). Un método de evaluación formativa en el campo social. Madrid: Popular.
4. PLANELLA, J.; VILAR, J. (Eds.) (2003). L'educació social: projectes, perspectives i camins. Pleniluni: Barcelona.
5. RIBERAS, G.; VILAR, J.; PUJOL, P. (2003). Disseny de les intervencions socioeducatives. Pleniluni: Barcelona.
6. ROZEMBLUM, S.(2007). Mediación. Convivencia y resolución de conflictos en la comunidad. Barcelona: Graò.

D) Revistes i enllaços web

1. *Educación Social. Revista de Intervención socioeducativa*. Institut de formació Pere Tarrés.
2. *Pedagogia social. Revista Interuniversitaria*. <http://recyt.fecyt.es/index.php/PSRI/index>
3. *International Journal of Social Pedagogy*.
<http://www.internationaljournalofsocialpedagogy.com/index.php?journal=ijsp>
4. *Quaderns d'animació i educació social*. <http://www.quadernsanimacio.com>
5. *Social Pedagogy quaterly* <http://pedagogikaspoleczna.com/social-pegagogy-about-quarterly/>
6. *Papers of social pedagogy* <https://pedagogikaspoleczna.uw.edu.pl/resources/html/cms/MAINPAGE>
7. *Quaderns d'educació social*. Col·legi d'educadores i educadors socials de Catalunya
8. *European Journal of Social work*
9. *Social work education*
10. *Social Education*
11. *International Journal of Social Education*
12. *El Pas*. <http://www.diba.es/elpas/index.asp>
13. *Fundació Jaume Bofill*. <http://www.fbofill.cat/>
14. *Eduso. Net el portal de l'educació social*. <http://www.eduso.net/>
15. *Dixit Centre de Documentació de Serveis Socials*. <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>

Programari

No n'hi ha